

REDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni și taxe de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Greșeli anticipate.

Ziarele maghiare sulevaseră chestia înființării bisericii gr. or. maghiare. Eră de dorit ca ziaristica noastră să-și iee informațiile despre ținuta oficialității bisericii ortodoxe ca punct de orientare în eventualele discuțiuni asupra acestei importante chestii. În loc de aceasta, organul officios al partidului, Românul, dă cuvântul de îndrumare unui canonist(?) absolut neorientat în bazele canonice ale bisericii ortodoxe. Acest pseudocanonist avanzează estradarea bisericii agitațiilor prozelite și cedarea averilor bisericesti bagseama ca zestre celor ce își părăsesc legea, iată așa: — spune canonistul Românului — are dreptul să rămâie în biserică sa națională, de care s'a ținut și până acum, — cu acea parte din averea bisericescă, care corespunde proporțiunii numărului sufletelor ei — fie că e organizată ca filie, fie ca comună bisericescă de sine stătătoare. Majoritatea, dacă se declară pe sine ungurească, poate trece la episcopia ungurească ca la biserică sa națională, — dar numai ea singură, cu atâta parte din averea bisericescă, câtă corespunde numărului sufletelor ei. În biserică orientală, nu se poate admite trecerea întregii comune bisericesti prin votul majorității; fiecare credincios numai pentru sine se poate declară la trecere».

Canonistul se vede a fost indus în eroare de despărțirea noastră ierarhică cu sârbii și n'a înțeles că alta este o despărțire ierarhică și alta o trecere dela o confesiune la alta. Despărțirea ierarhică s'a făcut pe baza unei legi speciale iar pentru trecerile dela o confesiune la alta este o lege generală singură normativă și în cazul eventualei treceri dela biserică ort. română la cea ort. mag. ori viceversa, și aceasta lege dispune că până la cel din urmă credincios rămâne averea a bisericii. Ce minunate schimbări de averi s'ar fi făcut dacă la toate trecerile ar fi fost dusă partea de avere acelor trecuți dela o confesiune la alta. Până acum să și făcă doar sindicatul speculei de mutări bisericesti.

Credem că e destul atâta ca să înțeleagă confracții nostri ziarști primejdia diletantismului canonic și necesitatea de a-și luă informațiile

dela cercurile competente. Mai prudent ar fi a nici nu discută aceasta chestie până când nu se vor da comunicate oficiale dacă ar fi să fie nevoie de aceasta. Credința noastră este că nu va fi, căci nu poate fi interesul guvernului să se atingă de temelile bisericii ortodoxe, care nu e condusă de nas de cătră papa din Roma, ci de credința viie a credincioșilor ei.

Un avertisment.

Sinodul nostru eparhial a decretat obligarea clericilor la examenul de evaluațiune învățătorească. Executarea acestui concluz de mare importanță a fost zădărnicit de astădată ce a avut de consecvență, că și din pușinii absolvenți de pedagogie o parte mergând să-și facă stagiul militar, abiă vor fi rămas vr'o 4—5 învățători noi pentru serviciul școlar cari nu pot suplini zecile de stațiuni vacante în lipsa de învățători și astfel ca pierdute. Fie-le de învățătură celor mici la suflet cari s'au retras dela marea datorie națională bisericescă modul de gândire a unui „dascăl“ gr. catolic spus în un articol din „Românul“. Iată articolul:

Energii pierdute.

Episcopului Dr. Demetriu Radu.

Popor agricultor ce suntem, nu ne-am prea dat seama până bine târziu de forțele noastre intelectuale. Multe din ele s'au fărâmițat, au dispărut cu totul după ce au fost lăsate lung timp în păraginire. Diferențierea valorilor mult timp întâmpină piedeci naturale de neînvin.

Când individul se înalță pe orizontul neumblat încă de neamul nostru, răpit de forța îngrămădită din neam în neam, uimește cu strălucirea inteligenții lui; împrăștie lumina schinteitoare din belșug, — se naște în sufletul nostru un fior de bucurie; impulsul primit din acest avânt produce o fermentație, un imbold în spiritele noastre; și e un titlu de glorie pentru toți, cari cu imbujoare recunoaștem în el pe un frate al nostru smuls din mijlocul poporului țaran, de inteligența lui vie, puternică, multilaterală chiar, pentru că e un făt-frumos pe plaiuri neumblate. Înălțimile urcate de gemiile acestui popor au fost cucerite prin puterea creatoare a neamului întreg cristalizată în indivizi, ca în piscurile unor munți ce răsbesc grosul norilor, străbat peste ceața regiunilor pădurilor de brad și sfidează cu mândrie puterea elementară a naturii.

Întâmpină deci: piedeci fenomenale, — lipsa de ajutor efectiv; piedeci reale, — arganizare rațională defectuoasă, și dibuirea și lipsa de siguranță în momente, când economia energiilor se impune, fiind fiecare dram de energie o picătură de sânge svărlită cu nesocotire în împărăția neființei.

Piedecile fenomenale — lipsa de ajutor efectiv — întâmpinate de genii neamului a sporit numai dorul de muncă la cei de o teapă mai mică și a produs o încordare a puterilor, uimitoare sub toate raporturile. Unde ajungeam însă ca popor dacă talentul lui Șincai, Maior, Micu eră apreciat după valoarea lui reală de episcopul Bob? Unde ar fi astăzi neamul românesc, dacă Vlaicu, acest fiu de țaran din Binținți avea mijloacele necesare pentru a-și vedea visul cu ochii? Pasărea lui măiastră părăseă cea dintâi pământul pentru a se ridică ca o minune a veacului pe ceriul azurii al pitorescului Ardeal. Așa ne-a luat înainte fratele mai mare — francezul.

Ceața pădurilor de brad, — piedecile reale — organizarea rațională defectuoasă a întregii noastre vieți cu cadrul deslănat, frânt, sdrențuit, eterizat, — trebuie să fie spartă de energia acumulată cu o muncă înțefită, care energie cere cu impetuzitate teren pentru a se degajă și a produce rodul atâtor ani de studii; cere ogor în care să samene grăuntele sănătos al culturii proprii și unica aducătoare de fericire și progres pentru neamul românesc.

Să reflectăm nițel asupra acestor piedeci și să cumpănim cu mintea sănătoasă: nu există acesto piedeci și astăzi? Dacă da, unde ne-am putea înălța, dacă ele ar fi înlăturate? Unde suntem astăzi și unde vom fi mâne, dacă vom trece peste ele?

Să ne ocupăm deocamdată de a doua, cea mai ușor de înlăturat, care înlăturată odată este proprie a ne da mai în grabă un rezultat bun și unicul în stare a salvă școala dela sate dela peirea sigură.

Lipsa de dascăli e adânc simțită în toată dieceza năpăstuită. Poporul nostru urmând pe conducătorii săi firești, numai în caz de necesitate își îndrumă băieții pe cariera învățătorească. Școlile noastre normale sunt populate în primul rând de elemente rătăcite numai pe teren impropriu și numai un contingent modest formează elementul de valoare.

Cu acest contingent modest e imposibil a duce lupta la izbândă contra întunecului și contra slujbașilor lui. Și așa cultura (?) impropriu ne copleșește. A ne apăra contra ei prin o respingere bruscă provenită dintr'o repulzie firească e prea puțin și nedemn de noi înșine, ba chiar imposibil. Când suntem în posibilitate de a-i opune o cultură superioară, o pregătire mai înaltă nutrită de un entuziasm sincer și feciorelnic, ar fi nedemn și laș o apărare în felul de mai sus. Ne stau la dispoziție energii, ale căror resurse numai să le știm întrebuiță și înlănțui la locul lor — și școala românească va luă o altă înfățișare, fără nici o jertfă din partea nimănu prin o simplă coordonare a energiilor peste care suntem deplin stăpâni. Aceste energii — indicate prin chemarea lor de fiitori conducători firești ai poporului — le aflăm în absolvenții de teologie.

Sunt în dieceză 25, zi douăzeci-și-cinci, absolvenți de teologie în anul de față, fără parohie. La anul vor termină nouă (9). Un total deci de 34 tineri, cari socotind mortalitatea de pe zece ani în urmă, numai peste zece ani dacă (?) vor fi în situație a obține toți parohie. Și acest contingent sporește încontinuu. Și luând în considerare numărul parohiilor, scăzut între toate împrejurările, vor fi dintre ei unii, cari în decurs de zece ani vor mări întreit contingentul energiilor pierdute. Deci o pierdere de energii pricinuită de lipsa noastră de organizație rațională, care poate fi evitată cu puțină sfortare de chibzuire. Orice picătură de sânge ni este scumpă, căci formează o

parte integrantă a corpului. Tot astfel nefolosirea energiei ar fi o lipsă de pricepere a situației critice în care ne sbatem; iar risipa ei ar fi deadreptul o criminalitate contra noastră și prin noi contra neamului, a cărui parte integrantă ne place a ne socoti. Căci aceste energii sunt capabile a produce o schimbare în modul nostru de cugetare; sunt capabile să înlătore idea stupidă: „quem dii odere, paedagogum fecere“; sunt proprii a infuzionă idei sănătoase și regeneratoare în învățământul nostru primar, și... sunt unicul mijloc de a opri distrugerea acestui învățământ atrofiat dar încă al nostru.

Să vedem cum pe lângă ce condiții pot fi numiți acești tineri dornici de muncă în anii lor de tineretă în posturile de învățător?

Având toți examenul de maturitate, care după trecerea unui examen de diferență din pedagogie, literatura română, metodică tuturor obiectelor obligate pentru elevii școalelor normale, muzică, cant, tipic și agronomie; — este echivalent cu diploma de calificare a școlilor normale. Deci vor avea dreptul a funcționă ca învățători până le va veni rândul să fie numiți de preoți.

Din aceasta încercare ușor de realizat va rezultă un îndoit folos:

Un progres considerabil pentru învățământ întâi. Având un număr considerabil de învățători, învățământul va câștigă în intenzitate. De altă parte acești teologi-învățători vor ști aprecia munca învățătorului deveniți odată preoți, directori de școală și vor ști apăra interesele școlii — cred — mai bine decât directorii actuali, cari dispun cu învățătorii, fără să fie capabili a-i îndreptă, sau cel puțin a-i controlă.

A doua oară va avea un rezultat material — considerabil — pentru teologi. Căci, în loc să piardă timpul de 5—10 ani în neactivitate, ori să facă pe catiheții la catolici în Budapesta — și mai destabil, — după un an, sunt stăpâni pe un post cu plată de 1200 cor. anual, uude mai pot câștigă din liturghii 200—300 cor. Deci o plată aproape egală cu cea a preoților începători. În anul al doilea vor avea o plată de 1400 + 200—300 cor.; în anul al zecelea 1800 + (200—300) cor. Așa, că pe când le va veni rândul să obțină parohie peste zece ani, se pot pensionă ca învățători având penzie de 900 cor. anual și întrecând pe preoții-ajutori (capelanii), cari după un răstimp de zece ani nu au decât 200 cor., jumătate din sporul de plată din al doilea cinceniu. Sau, dacă li-se vor socoti anii de serviciu, ce este în interesul statului s'o facă, căci are să dobândească dala fiecare 100 cor., peste zece an, când vor obține parohie, vor avea două sporiri de plată 800 cor.

Mai amintesc pe scurt modalitatea trecerii examenului de diferență.

Organizarea școalelor normale neadmițând prepararea în mod privat, fiind școală de specializare, toți teologii să fie invitați pentru anul 1913—1914 a se prezentă în Oradea-mare la începutul anului școlar. Pentru 300—400 cor. să primească mănecare în institut iar cu locuința să fie afară de institut, sub conducerea și supraveghierea unui canonic sau profesor, în comun, dela 20—25 de persoană câte 100 cor. = 2000—2500 cor.

Cei lipsiți de mijloace să obțină un împrumut cu dobândă din fonduri, care sumă, după numirea sau alegerea respectivului în vre-un post Ordinariatul își va reține-o treptat.

Un dascăl din Sătmar.

Nr. 3434/1913.

Anunț școlar.

Școala diecezană de fete din Arad.

— Cu internat și drept de publicitate —

Se aduce la cunoștința Onoratului Public, că înscrierile la școala civilă de fete cu internat din Arad pentru anul școlar 1913/14 se vor face în zilele de 19—23 august (1—5 septembrie) a. c., — în localitatea școlii (Strada Teleky).

Taxa pentru internat, pe întreg anul școlar este de 500 cor. și didactru 50 cor.

Taxa de întreținere este a se plăti *anticipativ* în 4 rate de câte 125 cor. și anume: la 1 sept., 1 nov., 1 febr. și 1 april al anului școlar, **la Administrația casei Consistorului, în persoană sau cu poșta.**

Rata primei a taxei de internat este a se plăti înainte de înscriere.

Pentru această taxă elevele vor primi:

1. **Instrucțiunea** recerută pentru clasele I—IV civile, educațiune religioasă-morală, deprindere în conerzația română, maghiară și germană, apoi instrucție în *conomia de casă*, deprindere în *pregătirea bucatelor croit și cusut.*

2. Locuință în odăi igienic îngrijite, provăzute cu mobile necesare.

3. Vipt întreg și anume: *dejun* (cafea cu lapte), *prânz* (2 pelse, iar duminica și în sărbători 3—4 pelse), *ugină* (cafea cu lapte) și *cină* (două pelse).

4. Spălat luminat, încălzit și tot la două săptămâni baie (scaldă).

Afară de taxa de întreținere elevele interne mai au a solvi 10 cor. pentru *medicină* (pe întregul an), pentru care taxă elevele interne vor primi în caz de lipsă îngrijire medicală și medicamente.

Pentru *instrucția de pian* se plătește lunar o taxă de 10 cor. (3 ore la săptămână).

Atât elevele externe, cât și cele interne vor plăti odată pentru totdeauna la *prima înscriere* 6 cor. ca taxă de înscriere.

Înainte de înscriere, fiecare elevă, care vrea să fie internă, va avea să *dovedească* plătitrea ratei din taxa de întreținere.

Tot la înscriere fiecare elevă va avea să mai plătească: pentru *biblioteca școlară* 2 cor.; pentru *anuar* 2 cor.

Taxele de înscriere, medicină, anuar și pentru bibliotecă se vor plăti la direcțiunea școlii deodată cu înscrierea. Tot la direcțiunea școlii va trebui plătită lunar și *anticipativ taxa de piar.*

Elevele externe vor plăti didactru 80 cor. la an, care asemenea se va solvi *anticipativ*, în 4 rate egale de câte 20 cor. și anume: rata I la înscrierea din septembrie, rata a II la 1 nov., rata III la 1 febr. și rata a IV la 1 april al anului școlar, deasemenea la **direcțiunea școlii.**

Elevele *interne*, cari ar absentă din internat în decursul anului școlar din cauză de morb sau din alte cauze, — fie absentarea mai lungă ori mai scurtă, — vor avea să plătească *întreagă* taxa de întreținere, dar numai în cazul când eleva respectivă, pe lângă toate că va fi absentat, ar putea fi admisă după lege la examen public ori privat.

Elevele, cari ar intra mai târziu în internat vor avea să plătească *întreagă* taxa care cade pe *cvartalul* în care vor fi primite în internat.

În clasa I civilă se primesc eleve cari dovedesc, și au absolvat cu succes cel puțin 4 clase elementare

ori, în lipsă de certificat școlar, vor presta examenul de primire.

În celelalte clase se primesc eleve, cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes clase premergătoare la școală de categoria școlii civile.

Absolventele clasei a VI-a elementare se primesc, pe baza unui examen de primire, în clasa corespunzătoare etății lor și rezultatului dovedit la examenul de primire. Supunerea la examenul de primire e împreună cu o taxă de 20 cor.

Elevele, cari se înmatriculează pentru primadață la școală, au să producă: *extras de botez* (din *matri-cula bisericească*), *atestat școlar* din clasa precedentă și *certificat de revaccinare*; — celelalte eleve au să prezinte numai atestatul școlar.

Fiecare elevă internă are să aducă cu sine: 1 saltea (mădraf), un covorel lângă pat, 2 perini cu 4 fețe, 1 paplomă cu 2 cearșafuri de desupt (lepedee) și 2 cuverturi albe (acoperitoare de pat), 6 bucăți de rufe, schimburi din fiecare și anume: 6 cămeși, 6 camizoane, 6 pantaloni, 6 părechi pe ciorapi, 4 rochițe, 12 batiste, 6 ștegarie, 3 serviete, toate cu monogramuri proprii, apoi tacâmuri: cuțit, furculiță, lingură mare și linguriță, 2 pahare (1 pentru beut, iar altul pentru dinți), 1 lavor (lighian), 4 carpe pentru șters la-vorul; perie de cap, de dinți și de haine; peaptan și foarfeci, haină de port și 4 surțe negre, 1 palton (haină de iarnă), o pelerină vânăta, 2 părechi de ghete și 1 ploier.

Afară de aceste, fiecare elevă internă ori externă, îndată dela începerea anului școlar are să se provadă cu *recerutele manuale și revizite de învățământ*, și cu *revizitele de scris, de lucru de mână* (și de muzică cine voiește).

Pentru lucrul de mână și pentru alte trebuințe se va depune, **la mâna directorei internatului** o sumă oarecare de bani, despre care se va purta socoteală.

Elevele la înscriere au să fie însoțite de părinții sau îngrijitorii lor.

În privința uniformeii, care va fi modestă, se vor lua la vremea sa dispozițiuni din partea directoarei internatului, ca să fie cât de ieftină și bună.

Prelegerile se vor începe fără nici o amânare în 24 august (6 septembrie), și dela acest termin elevele vor putea fi primite numai cu concesiune specială din partea Consistorului diecezan.

Arad, din șed. cons. dela 20 iunie (3 iulie) 1913.

Consistorul rom. ort.
din Arad.

Nr. 3902/1913.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că petițiunile de primire în institutul teologic gr.-ort. român din Arad, pe anul școlar 1913/14 au să fie înaintate subscrisului Conzistor, cel mult până la 6/19 august 1913, instruite cu:

1. Atestat de botez extradat în timpul cel mai recent.

2. Testimoniu școlar, prin care se dovedește, că are pregătirea recerută prin regulamentul institutului.

3. Atestat de moralitate dela oficiul parohial la care aparține, vidimat și de protoprezbiterul tractual.

4. Atestat medical despre starea sanitară și integritatea membrilor corporale.

5. Petițiunile au să fie provăzute cu timbru de una cor., încât nu vor fi ajustate cu atestate de paupertate.

6. Petenții sunt avizați să scrie corect locul ubicațiunii și posta ultimă, apoi să alătore și marce postale recerute pentru a li-se putea trimite rezoluția în scrisoare recomandată.

Arad, la 27 iunie (10 iulie) 1913.

*Consistorul gr.-ort. român
din Arad.*

Anunț școlar

Institutul ped.-teol. gr. or. român din Arad.

În 17/30 august se vor ține examenele de emendare și private în ambele despărțăminte.

În 19 august (1 septembrie) înscrierile la ambele despărțăminte.

În 20 august (2 septembrie) Chemarea Duhului Sfânt și începerea prelegerilor.

Competenții la despărțământul teologic au să-și înainteze petitele de primire direct la Venerabilul Consistor ort. rom. din Arad, pe termenul ce-l va fixa Venerabilul Consistor la timpul său în „Biserica și Școala”. Aceste petite au să fie ajustate cu 1. Atestat de botez estradat în timpul mai recent. 2. Testimoniu școlar, prin care să dovedească, că are pregătirea recerută prin regulamentul pentru parohii. 3. Atestat de moralitate dela oficiul parohial, la care aparține, vidimat și de protopresbiterul tractual. 4. Atestat medical despre starea sanitară și integritatea membrilor corporale. 5. Petițiunile au să fie provăzute cu timbru de una cor., încât nu vor fi ajustate cu atestat de paupertate. 6. Petenții să scrie corect locul ubicațiunii și posta ultimă, mai departe să alătore și mărcile postale recerute pentru a li-se putea trimite rezoluția în scrisoare recomandată.

Competenții la despărțământul pedagogic își înaintează petitele pentru beneficiu alunneal asemenea direct la Venerabilul Consistor.

Primiriile la despărțământul pedagogic se fac în ziua fixată de direcțiune, pentru anul școlar 1913/14 în 19 august (1 septembrie). Dar prealabil încă se pot anunța îndată după terminarea anului școlar 1912/13.

Competenții au să se prezenteze la primire în persoană, după posibilitate cu părinții ori tutorii lor.

Dela competenții la pedagogie se recere, ca să fie întregi corporalminte, să aibă auz muzical, să fie implinit deji al 14. an al etății, dar să nu fie trecuți peste 18 ani; să aibă testimoniu depe a 4 clasă gimnazială, reală ori civilă extras de botez provăzut cu clauzula oficiului parohial, că aparțin tot confesiunii ortodoxe. Atestat despre cetățenia ungară (honországi bizonyítvány) dela antistia comunală.

Taxele de întreținere în seminar fac 400 cor., iar în alunneu 300 cor. la an, întrucât nu vor fi urcate prin Venerabilul Consistor pe anul școlar 1913/14.

La înscriere să se prezinte fiecare elev cu testimoniu anului precedent, cu chitanță despre achitarea ratei I (200 cor. la teologie, 140 cor. la pedagogie) și cu chitanță dela librăria diecezană despre căr-

țile prescise pentru anul școlar 1913/14. Mai departe la înscriere fiecare elev să achite taxele de înscriere, anume, didactrul, taxa medicală, fondul bibliotecii, fondul tinărimii, fondul tipăriturilor, societatea de lectură, cari împreună fac, la despărțământul teologic 51 cor. 40 fil., iar la despărțământul pedagogic 24 cor. 40 fil.

În legătură cu aceasta se aduce la cunoștița privatiștilor, că de privatiști vor fi considerați și vor fi admiși la examenul dela finea anului școlar numai aceia, cari primiți de Venerabilul Consistor la curs privat se vor anunța ca atari pentru înscriere la termenul înscrierilor fixate în acest anunț și vor achită didactrul prescrist, anume 54 cor. 40 fil. la despărțământul teologic și 34 cor. 40 fil. la despărțământul pedagogic.

Ceice nu s'ar prezintă la examen cu finea anului școlar pentru care a achitat, didactrul, nu-și mai pot forma pretenziune asupra didactrului achitat, ci li-se dă voie a se mai înscrie odată la începutul anului școlar proxim, având a achită din nou didactrul prescrist, iar întrucât nici cu finea acestui an școlar nu se vor supune examenului, sau dacă făcând unul sau două examene finale și își întrerup studiul pe mai mult timp ca un an, își pierd dreptul de a mai putea fi înscriși și a face examen de pe cursul ori cursurile ulterioare la teologie.

Pe lângă acestea numai acel elev privatist va fi admis la examen, care va produce atestat de conduită, despre mărturisire și împărtășirea cu Sfintele Taine în postul Nașterii și al Învierii Domnului.

Nr. 271. M.

Concurs.

Pentru șase burse (stipendii) vacante de câte 1000 coroane din fundațiunea Trandafil, — anume: patru din arhidieceză, una din dieceza Aradului și una din dieceza Caransebeș, — se publică concurs cu termen până la 12/25 august a. c.

Cererile de concurs sunt a se instrua

a) Cu estras din matricula botezaților, pe pe care să fie indusă adeverința din partea parohului local ori a protopresbiterului, că concurentul aparține și acum bisericii gr. or. române din mitropolie.

b) Cu certificat — atestat — de sărăcie dela antistia comunală, vidimat și de parohul local ori de protopresbiterul concernent, despre starea materială și socială a concurentului și a părinților săi.

c) Cu testimoniu școlastic din anul trecut școlar cu nota generală eminent, conform dispozițiilor actului fundațional.

Cererile sunt a se adresa și trimite Consistorului Mitropolitan gr. or. român în Sibiu — Nagyszeben — până la termenul fixat.

Sibiu, 19 iulie (1 august) 1913.

Consistorul Mitropolitan.

Aviz!

Testimoniul de calificare preotească, obținut în luna februarie 1897 mi-a perit în mod necunoscut. Cine știe de el, rog să mă avizeze.

Suiugd la 7 iulie n. 1913.

Cu stimă
Mihailu Caba
preot ort.

Concurese.

Pentru ocuparea alor două posturi de învățători legate cu cantoratul în **Biharkristyor** (Cristior) se deschide concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Școlile sunt separate una de alta, și se află una în Cristiorul de jos; iară cealaltă în Cristiorul de sus-țiarină.

Salarul constă la școala din Cristiorul de jos în a) bani gata 570 coroane; b) din venitele cantoralii 40 cor. de tot 610 cor.

La școala din Cristiorul de sus-țiarină, a) bani gata 592 coroane; b) din venitele cantoralii 40 coroane de tot 632 coroane. Baniile ce se dau gata se repartiază pe credincioșii ce aparțin și la una și la alta școală.

Pentru conferințe și la una și la alta școala se repartiază 20 cor. Curățitul și încălzitul saelor de învățământ dela ambele școli cade în sarcina comunei bisericesti.

Intregirea salarelor se cere dela stat.

Salele de învățământ sunt edificate de nou. Locuința și la una și la alta școală stă din 2 chilii padimentate, câte o culină și câte o cămară.

Ceice vor ocupa aceste stațiuni sunt obligați a deplini cantoratul în toată duminica și sârbătoare în s. biserică; tot așa și la slujbele ce ar veni în parohie pe lângă stolele îndatinate; mai departe a deprinde pruncii în cântările bisericesti. Propunerea religiei și catehizarea cade în sarcina și datorința celor aleși.

Doritorii de a ocupa aceste stațiuni, se-și trimită recursul cu documentele recerute la adresa P. On. D. Adrian P. Deseanu protopresbiter în Vaskoh; numind tot odată în recurs și școala la care dorește a fi ales: în Cristiorul de jos- sau în Cristiorul de sus-țiarină, având a se prezenta în atare duminică ori sârbătoare în s. biserică de aici.

B. Cristior la 17/30 iulie 1913.

Comitetul parohial.

Cu știrea și invoirea mea: *A. P. Deseanu* ppresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din comuna **Slatina** (Marossalatna) se escrie concurs cu termen de recurgere de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecezan.

Venitele acestui post sunt: 1. Bani gata 600 cor. 2. Venitel pământului învățătoresc 120 cor. 3. Locuință corespunzătoare cerințelor legale și grădină de legume. 4. Spese de conferințe 50 cor. 5. Pentru scripturistica 10 cor. 6. Pentru famulație 12 cor. 7. 10 stângeni de lemne aduse în curtea școalei, din care se va încălzi sala de învățământ și locuința învățătorului. 8. Dela înmormântările cu liturgie 2 cor., dela cele simple 1 cor., iar dela parastase 50 fil. Cererea pentru întregirea salariului învățătoresc din partea statului s'a înaintat la vremea sa, dar nu s'a rezolvit în lipsă de învățător.

Alesul va avea să provadă cantoratul și să instrueze școlarii în cântările și ceremonialul bisericesc.

Se notează, că podul deasupra salei de învățământ se rezervă pentru a păstră în el bucatele fondului parohial, până se va zidi local pentru acest scop. Reflectanții la acest post se avizează, ca recursurile ajustate cu documentele prescise și adresate comitetului parohial din Slatina să le trimită oficiului protopresbiteral din Mariaradna, iar dâșșii să se prezinte în sfta biserică din comună spre a-și arată desteritatea cantorală.

Din ședința ținută la 7/20 iulie 1913.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protopresbiter, inspector de școale.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din **Groși** (Garassa), se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan.

Venitele acestui post sunt: 1. Salar în bani 868 cor. 2. Venitul pământului învățătoresc 100 cor. 3. Stolele cantorale 32 cor. 4. Cvtir și grădină.

Ceice reflectează la acest post se avizează, ca recursurile lor ajustate cu documentele prescise și adresate comitetului parohial din Groși să le trimită oficiului ppresbiteral din Mariaradna, iar dâșșii să se prezinte în sfta biserică de acolo pentru a se arată poporului.

Din ședința dela 7/20 iulie 1913.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protopresbiter, inspector de școale.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din **Roșia** (Borossrôsa) se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Bis. și Școala“.

Emolumente: În bani gata 362 cor., 5 șinice grâu, 5 șinice cucuruz, 16 m. lemne numai pentru învățător, pentru conferințe 12 cor., scripturistica 6 cor., la olaltă dau 600 cor., Intregirea e în curgere dela stat.

La recurse sunt a se alătură în original următoarele documente: 1. Estras de botez. 2. Diploma de învățător. 5. Atestat de apartinență. 4. Atestat de serviciu.

Alesul va provedea strana fără alta remunerație.

Recursurile adresate cătră comitetul parohial din Roșia sunt a se înaintă P. O. Of. ppbit. din Buteni (Körösbökény), având reflectanții a se prezenta în cutare duminică ori sârbătoare în sfta biserică, spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Florian Roxin* ppbiter, insp. școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din **Camna** (Kávna) se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Bis. și Școala“.

Emolumente: Din cassada epitropiei parohiale suma de 561 cor., locuință și supraedificate, lemne 15 m. și pentru sala de inv., conf. 10 cor. Intregirea de stat e în curgere.

La recurse sunt a se alătură în original următoarele documente: 1. Estras de botez. 2. Diploma de învățător. 3. Atestat de apartinență. 4. Atestat de serviciu.

Alesul va prevedea strana fără alta remunerație.

Recursele adresate către comitetul parohial de Camna sunt a se înainta P. O. Of. ppbit. din Buteni (Körösbökény), având reflectanții a se prezenta în cutare duminică ori sărbătoare în sfta biserică, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Florian Roxin* ppbiter, insp. școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala ort. română din **Bălnaca**, protopresbiteratul Peșteșului, se publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumente:

1. Cvarțir liber în edificiul școalei, două chilii, culină, pivniță.
2. Bani gata repartiați pe popor: 560 cor.
3. Intravilanul școalei prețuit cu: 40 cor.
4. 16 metri de lemne; din acestea se va încălzi și sala de învățământ.

5. Pentru curățitul școalei 24 cor.

6. Ajutorul dela stat, după cum se va acorda. Doritorii, în termenul concursual, să se prezinte înaintea alegătorilor, spre a fi cunoscuți.

Documentele, ajustate legal, adresate comitetului parohial din Bălnaca, se vor înainta Prea On. oficiu ppesc al Peșteșului, în termen legal.

Din ședința comitetului parohial, ținută la 14/27 iulie 1913.

Ioan Onciu

paroh, preș. com. par.

Ioan Botoc

preot, not. adhoc.

In conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, protopresbiter, inspector școlar.

—□—

1—3 gr.

Pentru stațiunea învățătorea că din **Tăgădău** se publică concurs cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare.

Salarul e: 1000 coroane, locuință cu grădină de legume.

Reflectanții au a se prezenta în cutare duminică ori sărbătoare la sf. biserică de acolo pentru a-și arăta desteritatea în tipic și'n cântări, iar recursesle adresate comitetului parohial, să le trimită la scrisul în Feketegyörös.

F. Giriș la 22 iulie v. 1913.

Petru Serbu protopop.

—□—

1 3 gr.

În temeiul dispozițiunei Ven. Consistor eparhial gr. ort. rom. din Arad de dttu 2/15 maiu 1913 Nr. 2399/1913 pentru îndeplinirea parohiei de clasa I. din **Beregsău** devenită vacantă prin moartea părintelui George Bugariu se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu aceasta parohie sunt:

1. Una sesie pământ arător.
2. Un intravilan de 800□ și un estravilan de 1200□.
3. Stola și birul legal.
4. Eventuala întregire a dotației preoțești din viștieria statului.

De locuință se va îngriji preotul ales, care va suportă și dările după beneficiul său, va îngriji de trebuințele sufletești ale credincioșilor din parohia sa, va catehiză la ambele școale confesionale fără altă remunerațiune dela comuna bis, iar la serviciul divin se va părăndă săptămănal cu parohul celeilalte parohii.

Dela reflectanți se recere evalificațiune de clasa I. (primă).

Recursesle ajustate cu documentele recerute și adresate comitetului parohial din Beregsău sunt a se trimitte în termenul legal P. O. Oficiu protopresbiterat gr. ort. rom. în Timișoara (Temesvár-Gyárvaros) iară recurenții vor avea să se prezenteze cu observarea ș-ului 33 din Regulamentul pentru parohii în vre-o duminică ori sărbătoare în sfta biserică din Beregsău pentru a-și arăta desteritatea rituală și omiletică.

Dat din ședința comitetului parohial gr ort. rom. din Beregsău ținută la 2/15 ianuarie 1913.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Oprea*, adm. protopresbiteral.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunei învățătorești dela cl. superioare III—VI a școalei conf. din **Zărand**, se escrie concurs cu termen de **30 zile**, dela prima publicare, în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. salar în bani 1000 cor.; 2. cvarțir și grădină în natură; 3. pentru scripturistica 20 cor.; 4. pentru conferințe 20 cor. și 5. eventualele venite cantorale uzuale.

Întregirea salărului, în conformitate cu art. de lege XVI din 1913, se va cere dela stat.

De încălzitul salei de învățământ, se va îngriji comuna bisericească.

Alesul e îndătorat, pe lângă instrucțiunea din școală, a prestă cantoratul într'o strană din s. biserică, a instrua tinerimea în cântările bisericești și a o conduce regulat în dumineci și sărbători, la sfta biserică.

Reflectanții la acest post, rugările adresate comitetului par. din Zărand și ajustate cu: 1. estras de botez, 2. diploma de învățător, 3. atestat de apartinență (illetőségi bizonyitvány), dela antistia comunală natală, 4. atestat despre serviciul de până acuma — toate în original, — sunt poftiți a le înainta la oficiul ppesc gr. or. rom. al lenopolei (Borosjenő), având a se prezenta în termenul de sus, în careva duminică sau sărbătoare în s. biserică din Zărand, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Din ședința comitetului par. gr. or. rom. din Zărand, ținută la 21 iulie (3 august) 1913.

Ioan Varga

președinte

Cornel Papp

notar.

În conțelegere că: *Ioan Georgia* ppbiter, insp. școl. conf.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de învățător-cantor la școala conf. din **Meziad** protopresb. Beiușului se escrie concurs cu termen de **30 de zile** pe lângă următoarele condițiuni:

1. Salarul învățătorec în bani gata din cassa censuală din Meziad 370 cor.

2. Venit cantoral — fără stolele uzuale pentru funcțiuni afară de biserică — ca parte întregitoare de salar 50 cor.

3. Întregirea dela stat conform legii din 1907 a fost pusă în curgere, iar pentru viitor se va face rugare conform articolului XVI din 1913.

4. Folosința pământului 36 cor.

5. 20 metri lemne de foc 80 cor.

6. 300 fuioare 60 cor.

7. Hl. cucuruz 9-80 în preț de 80 cor.

Locuință în natură 2 chilii, culină și supraedificatele necesare.

Alegândul învățător-cantor este dator a prevedea întreaga instrucțiune, și în caz de impedecare a preotului a catehiză, iar ca și cantor a conduce strana și a instrua pe elevii săi la cântări bisericești condu-

cându-i regulat la sf. biserică la toate serviciile publice.

Rugărilor ajustate regulamentar sunt a se înainta la termen of. ppbiteral concernent.

Pentru comitet.

Dr. V. Fildan adm. ppesc.

—□—

1—3 gr.

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoarești-cantorale dela școala gr. or. rom. elem. din S. Petreasa protopresb. Beiușului se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Bis. și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata din cassa culturală din S. Petreasa suma de 600 cor.

2. Venite cantorale. Stolele uzuale.

3. Spese de 3 conferințe 20 cor.

4. Scripturistica 10 cor.

5. Locuință în natură 2 chilii, cuină, cămară și grădină de legumi.

6. Intregirea dela stat este pusă în prospect pentru învățător calificat și ales conform art. XXVII din 1907 deci fără alta întervenire se consideră de asigurată și conform articolului XVI 1913.

Reflecții sunt poftiți să-și ajusteze recursele adresate comitetului parohial din S. Petreasa pe calea oficiului ppbiteral din Beiuș conform Regulamentului dovedind dacă și-a făcut ori nu sjaigiul militar.

Alesul este dator a prevedea instrucțiunea și în școala de repetiție și să conducă strana provăzând agendele cantorale în și afară de biserică și să conducă elevii săi regulat la biserică în dumineci și sărbători la toate serviciile instruându-i în cânt. bis., mai departe fiind preotul-catihet morbulent, este îndatorat a catehiza fără remunerațiune.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Dr. V. Fildan adm. ppbiteral.

—□—

1—3 gr.

Se publică concurs cu termen de **30 zile** la postul de capelan temporal pentru parohia de clasa III **Sohodol-Lazuri** din prtopopiatul Beiușului pe lângă actualul paroh Moise Caba cu următoarele beneficii și respective condițiuni:

1. Jumătate din toate venitele stolare preoțești fasonate în coala B.

2. Intregirea dela stat din cvota destinată pentru capelani, care i-se va vota ulterior din vistieria statului.

3. De cvartir se va îngriji însuși alesul, deoarece casa parohială nu este.

4. Alesul va fi îndatorat să îplinească toate funcțiunile rituale și să țină catehizațiunea cu elevii dela școalele de orice categorie din parohie.

Recurenții au să se conformeze dispozițiilor cuprinse în §§ 32 și 33 din Regulamentul pentru parohii.

Comitetul parohial.

Moise Caba
președinte.

Dimitrie Gherlan
notar.

În conțelegere cu: Dr. V. Fildan adm. ppesc.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională din **Peterd** (Mezöpeterd) tractul Orășii-mari, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios al diecezei noastre, pe lângă beneficiul următor:

1. Bani gata dela parohie 214 cor. 2. Pământ arător 5 jug. catastrale 144 st.□ prețuit în 140 cor. 3. Grâu săcăreț 10 cub. a 12 cor. 120 cor. 4. Pentru lemne de foc 20 cor. 5. Pentru paie 16 cor. 6. Dela prunci 30 cor. 7. Pentru școala de repetiție dela comuna

politică 30 cor. 8. Scripturistica 6 cor. 9. Pentru conferințe 6 cor. 10. Stolele uzuale. 11. Intregirea recerută conform art. de lege XVI din 1913 dela stat este asigurată. 12. Cvartir corespunzător cu supraedificate și grădină 372 st.□ Încălzirea și curățirea salei de învățământ cade în sarcina parohiei, dar darea după beneficiu cade în sarcina alesului.

Alesul va fi îndatorat să provadă cantoratul în și afară de biserică, să instrueze elevii în toate cântările dela sf. liturgie, să conducă elevii regulat la biserică. Reflecții cari vor dovedi că au absolvat 4 clase medii, și că sunt în stare a înființa și conduce cor, vor fi preferiți.

Recurenții sunt poftiți a-și înainta recursele cu toate documentele, adresate comitetului parohial, la oficiul protopopesc în Oradea-mare, având a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în biserică din Peterd, să-și arate desteritatea în cântare și tipic.

Din șed. com. par. ținută la 21 iulie (3 aug.) 1913.

Georgiu Pinte
paroh, președinte.

Georgiu Váradi
notar adhoc.

În conțelegere cu: **Andrei Horvath** adm. protopopesc, inspector școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela clasele superioare III—VI a școalei conf. gr. ort. rom. din **Ghiroca** devenit în vacanță prin penisionarea învăț. Atanasie Baicu se escrie prin aceasta concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în org. diecezan „Biserica și Școala“ pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar începător conf. art. de lege XVI. 913, 1200

2. Pentru participare la conferințe 20 cor. și pentru scripturistica 20 cor.

3. Pentru încălzirea salei de învățământ 160 cor.

4. Locuință frumoasă în natură și grădină de legumi.

5. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor. Dările publice după grădină și beneficiu le plătește alesul.

Alesul e dator pe lângă instrucțiunea și educațiunea din școală, a presta serviciile cantorale în și afară de sfta biserică, a instrua tinerimea în cântările bisericesti și a o conduce regulat în dumineci și sărbători la sfta biserică.

Conducătorii de cor vor fi preferiți și pentru conducerea corului li-se asigură remunerație.

Recursele, ajustate dispozițiilor regulamentului în vigoare și adresate comitetului parohial din Ghiroca să se aștearnă P. O. Oficiu presbiteral al Timișorului (Temesvár-Gyárvaros, iskolatér Nr. 3) având sub timpul concursual a se prezenta în vr'o duminică, ori sărbătoare în sfta biserică din loc, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și rituale.

Pentru comitet.
Trifon Petcu
paroh.

În conțelegere cu: **Ioan Oprea** adm. ppesc.

—□—

2—3

Pentru postul de învățător, vacant, din **Bărăteaz**, se deschide concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Dela comuna bisericască 508 cor. iar restul de salar completat dela stat, conform legii din 1913, pus deja în curgere.

2. Pentru participare la conferințe învățătoarești 16 cor.

3. Pentru scripturistică 7 cor.

4. Dela înmormântări mari 2 cor., iar dela cele mici 1 cor., undă va fi poftit.

5. Locuință cu 2 chilii, cuină, cămară, grajd, șopron, cu cociină și grădină de 600 st.□

De curățirea și încălzirea salei de învățământ îngrijește comuna bisericească, iar de curățirea și încălzirea locuinței învățătoarești va îngriji alesul.

Dările publice după grădină și beneficiu le plătește alesul.

Alesul e dator, pe lângă educațiunea și instrucțiunea din școală, a presta serviciile cantonale în și afară de sfta biserică; a instrui tinerimea școlară în cântările bisericești și a o conduce regulat în dumineci și sărbători la sfta biserică.

Recursele, ajustate conform dispozițiilor regulamentului în vigoare și adresate comitetului parohial din Bărăteaz, să se aștearnă P. O. Oficiu ppresbiteral al Timișorii (Temesvár-Gyárvaros, iskolatér Nr. 3), având sub timpul concursual a se prezenta în vr'o duminică ori sărbătoare, în sfta biserică din loc, pentru a-și arată desteritatea în cântare și rituale.

Dat în Bărăteaz, din ședința comitetului parohial, ținută la 14/27 iulie 1913.

Pentru comitet.

Nicolae Crișmariu
paroh, președinte.

In conțelegere cu: *Ioan Oprea* adm. ppresb.

—□—

2—3

Pentru întregirea postului de preot din parohia de clasa a III-a **Crivobara**, tractul Belințului, să escrie concurs în „Biserica și Școala”, cu termin de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. O sesie parohială de 32 jugăre, pământ arător, cu intravilan de 1/2 jugăr, dar fără casă parohială;
2. Stolele legale;
3. Eventual ajutor dela stat.

Darea după sesie o plătește preotul.

Fiitorul preot e obligat să catehizeze școlarii gr. or. rom. din parohie fără altă remunerație.

Reflectanții la această parohie sunt poftiți a-și așterne petițiile concursuale, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial din Crivobara, pe calea oficiului protopresbiteral gr. or. rom. din Belinț (Belenceze, Temes-megy), și în terminul fixat aci, să se prezenteze într'o duminică sau sărbătoare în s. biserică din Crivobara, spre a-și arată desteritatea în cântare, tipic și în oratorie, eventual în celebrare.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea posturilor învățătoarești vacante din inspectoratul Beliului se publică concurs cu termin de alegere **30 de zile** dela prima publicare:

1. **Calacea**: salar în bani 600 cor.
2. **Chișlaca**: salar în bani 304 cor. 7 jughere pământ 120 cor. 13¹/₂ cubule cucuruz a 10 cor. lemne 12 metri a 3 cor.
3. **Craiova**: în bani 300 cor. 4 jugh. pământ: 70 cor. 12 cub. bucate: 144 cor. 8 org. lemne 80 cor.
4. **Coroiu**: în bani 600 cor
5. **Dumbrăvița de codru**: 500 cor. în bani.
6. **Groși-Bârzești**: în bani 88 cor. 15¹/₂ șinice bucate: 186 cor. 8 orgii de lemne: 80 cor.
7. **Mărăuș Săcaci**: în bani 222 cor. 16 cubule bucate: 192 cor. câte 1 litru fasoale și câte 1 porție fân și pae; 8 stângini de lemne: 80 cor.

8. **Bișșânmiclăuș**: în bani 600 cor.

9. **Suplac**: 300 cor. în bani, 12 cub. bucate, 144 cor. 6 orgii lemne: 70 cor

10. **Susag Tâlmaciu**: în bani 400 cor. 20 cubule bucate: 240 cor.

11. **Ursad**: 600 cor.

12. **Urvișiu de Biuș**: 500 cor.

Cătră aceste beneficii se adaugă stolele cantonale îndatinat, locuințe acomodate cu grădini pentru legume. Din lemne vor fi a se încălzi și salele de învățământ. Pentru întregirea salarelor și cvincvenalelor se va recurge la stat.

Reflectanții au a se prezenta la sf. biserici din comunele unde voesc a recurge pentru a-și dovedi desteritatea în tipic și'n cântare, iar recursele instruate conform prescrișelor §. 58 din Regulam. școlar, au ale înaintă la subscrisul în Feketegyörös.

Pentru comitetele parohiale.

Petru Serbu protopop.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea stațiunei învățătoarești vacantă din **F. Giriș** (Feketegyörös) se publică concurs cu termin de alegere de **30 zile** dela prima publicare. Emolumentele sunt:

1. Bani în numărar 240 cor.
2. Pământ arător 4 jughere 140 cor.
3. Competință de pășunat 6 jugh. catastr. 96 cor.
4. Bucate 20 cubule grâu și cucuruz 240 cor.
5. Pentru lemne, bani: 120 cor.
6. Stolele cantonale îndatinat: 100 cor.
7. Locuință cu grădină de legumi: 100 cor.

Doritorii de a ocupa acest post învățătoresc, să-și trimită recursele lor adresate comitetului parohial, la subscrisul, având până la alegere a se prezenta la sf. biserică pentru a-și dovedi desteritatea în tipic și'n cântare.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Petru Serbu* protopop.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacantă **Groși** (Tönköd) cu filiala **Bârzești** de clasa III cu aprobarea Veneratului Consistor din Oradea mare de sub Nr. 1777/B. 1913 se publică concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare.

Beneficiul constă din 1. Bir din matră dela 183 căși, iar din filie dela 40 nre, câte 10 litre cucuruz și 7¹/₂ litre grâu 2. Stolele uzuat. 3. Întregirea doțațiunei dela stat.

De locuință se va îngriji alegândul paroh, carele e îndatorat a catehiză elevii școalei de acolo fără altă remunerație.

Reflectanții în cutare duminică ori sărbătoare au a se prezenta la sf. biserică spre a celebră, predică și cântă; iar recursele adresate comitetului parohial să le trimită la subscrisul în Feketegyörös.

Dat din ședința comitetului parohial ort. rom. din Groși ținută la 1/14 iulie 1913.

Solomon Duma
președinte.

Ambroziu Papp
notar.

In conțelegere cu mine: *Petru Serbu* protopop.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea stațiunei învățătoarești din **Henkeres** (Hinchiriș) se publică concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial, pe lângă următoarele emolumente:

1. Bani gata 600 cor. dela comuna bisericească.

2. Intregirea legală dela stat.
3. Locuință și grădină.
4. Stolele îndatinat.
5. Pentru participare la conferință și scripturistă 20 cor.

6. De încălzitul salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească.

7. Alesul învățător va fi îndatorat a conduce strana în dumineci și sărbători fără altă remunerație.

Concurenții pe lângă stricta observare a dispozițiilor statutare și regulamentare își vor înainta recursurile la P. O. oficiu protopopesc din (Vașcău) Vaskoh și prezentându-se la sîta biserică în cutare duminică ori sărbătoare spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu *Adrian P. Deseanu* protopresbiter.

—□—

3—3

Conform ordinului consistorial de dtto 11/24 maiu 1913 Nr. 2863/1913 se escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei de clasa I. din **Lipova** devenită vacantă prin strămutarea părintelui protopop Florian Roxin fost paroh local, la parohia și protopresbiteratul Buteni, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Beneficiul împreună cu aceasta parohie este:

1. Una sesiune parohială.
2. Venitul alor 2 tăchie ($\frac{2}{4}$ jughere pământ).
3. Birul legal.
4. Stolele legale.
5. Eventuala întregire dela stat precum s'a stabilit.

Alesul va suportă toate dările publice după întreg venitul beneficiat, va împlini toate funcțiunile în parohia sa și va catehiză la toate școlile confesionale din loc fără altă remunerațiune specială.

Dela reflectanți se pretinde cvalificațiunea prescrișă prin concluzul Ven. Sinod eparhial de sub Nr. 84 II. pentru parohiile de clasa primă, având recursurile adjustate cu documentele rețerate și adresate comitetului parohial din Lipova a se înaintă P. On. Oficiu protopresbiterat din Lipova (Lippa) în termenul concursual.

Reflectanții sunt datorii a se prezentă în una din dumineci ori sărbători în sf. biserică din Lipova cu observarea strictă a dispozițiilor §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Lipova din ședința comitetului parohial ținută la 21 maiu (3 iunie) 1913.

Dr. Alecsandru Marta

preș. com. par.

Iuliu Onu

not. com. par.

In conțelegere cu *Fabriciu Manuilă* protopresbiter.

—□—

3—3

Pentru întregirea definitivă a postului învățătoresc dela școala conf. gr.-or. rom. din **Brestovaț** (Aga) tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. In bani gata 141 cor. 60 fileri.
2. 720 litri grâu, prețuite în 81 cor. 60 fileri.
3. 720 litri cucuruz, prețuite în 60 cor.
4. 3 jughere 695□ pământ, parte arător parte fânaț prețuit în 80 coroane.
5. Locuință liberă cu grădină intra și estrăvilană de 705□ la olaltă.
6. Pentru conferință 10 cor.
7. Pentru scripturistă 10 cor.

Intregirea până la 1200 cor. se va cere dela stat, pentrucă comuna bisericească nu o poate garantă la nici un caz.

Dările publice le va suportă alesul dela ziua în care va intră în beneficiu.

Alesul, fără altă remunerație, e oblicat să presteze serviciu cantoral, atât în, cât și afară de biserică.

Reflectanții la acest post au să-și ajusteze petițiile concursuale cu următoarele documente:

1. Extras de botez din matricula botezaților a bisericei.

2. Extras de naștere din matricula civilă.

3. Diploma de învățător.

4. Atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány) dela antistia comunei natale a concurentului.

5. Atestat despre serviciul de până acum al reflectantului.

Petițiile concursuale trebuie așternute comitetului parohial din Brestovaț (Aga) pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Belenceze Temes-megy) iar reflectanții trebuie să se prezenteze odată, într'o duminică ori sărbătoare, în sf. biserică din Brestovaț, spre a-și arăta desteritatea în cântare și în tipic.

Comitetul își rezervă dreptul de a preface naturalele în bani, după prețul fixat în acest concurs.

Comitetul parohial.

In înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb*, protopresbiter.

—□—

3—3 gr.

Pentru îndeplinirea parohiei vacantă din **Nermiș** (Nyermegy) de **clasa a III-a**, amăsurat aprobării Veneratului Consistoriu de sub Nr. 1418/95 B. a. c. se publică concurs cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casă parohială cu supraedificatele.

2. Pământ arătoriu de 3 jughere.

3. Bir preoțesc dela fiecare Nr. de casă câte o măsură (30 litre) de bucate jumătate grâu, jumătate cucuruz.

4. Stolele obișnuite.

5. Intregirea dotațiunei dela stat.

Doritorii de a fi aleși, în cutare duminică ori sărbătoare au a se prezentă la sf. biserică spre a-și dovedi desteritatea în cele rituale și în predicare, având îndatorirea de a predă studiul religiunei elevilor școalei din loc fără altă remunerație; iar recursurile adresate comitetului parohial, au a-le înaintă la subscrisul în Feketegyörös.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu mine: *Petru Serbu*, protopop.

—□—

3—3

Pentru întregirea postului de învățător dela școala conf. gr. or. rom. din **Paniova**, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. In bani gata 409 cor.

2. In naturalii 11 măji metrice grâu și 11 măji metrice cucuruz, prețuit în 308 coroane.

3. Venitul dela 2 jughere pământ, parte arător, parte fânaț, prețuit în 60 coroane.

4. Eventuală întregire dela stat.

5. Dela înmormântare de om mare 1 cor. de copil sub 8 ani-60 fileri, și dela sfințirea casei 20 fil. unde este poftit.

6. Pentru conferință 20 coroane.

7. Petru scripturistică 10 coroane.

Locuința liberă, cu 2 chilii, cămară, bucătărie, grajd, șopru și grădină lângă școală.

De încălzirea salei de învățământ se îngrijește comuna bisericească.

Darea după cele 2 jughăre pământ o plătește alesul învățător.

Fără altă remunerație, alesul învățător va fi dator să presteze servicii cantonale și în dumineci și sărbători să conducă pe elevi la biserică.

Reflectanții la acest post au să-și instrueze petițiile cu următoarele documentele originale:

1. Extras de botez din matricula botezaților.

2. Extras de naștere din matricula civilă.

3. Diploma de învățător.

4. Atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány) dela antistia comunei natele a concurentului.

5. Atestat despre serviciul pe până aci al concurentului.

Într'o duminică sau într'o sărbătoare au să se prezenteze în sf. biserică din Paniova (Panyó), spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Petițiile concursuale le aștern comitetului parohial din Paniova, pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Belencze, Temes-megye).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb*, ppresbiter.
—□— 3—3 gr.

În conformitate cu ordinu Ven. Consistor diecezan gr. or. rom. al Aradului Nr. 5573/913, se escrie concurs pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți cantonale dela școala gr. or. rom. elem. din **Bodești** (Bogyfalva) cu termin de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. În salar fundamental din cassele cult. din comunele aparținătoare: Bodești 298 cor. 64 fil. Mermesti 149 cor. 36 fil.

2. Întregirea salarului învăț. cu ajutorul de stat conform art. XXV 1907 a fost pusă în curgere cu Nr. 121,342/910; deci salarul se consideră asigurat și conform art. XVI 1913 prin ajutor de stat.

3. Lemne focale în bani dela Bodești 64 cor. dela Mermesti 40 cor.

4. Venite cantonale dela Bodești 40 cor. dela Mermesti 20 cor.

5. Uzufuctul unui pământ 10 cor.

6. Spese de conferințe inv. 30 cor.

7. Scripturistică 20 cor.

De locuința se vor îngriji comunele bis. luând în chiriă și până când vor edifica.

Alesul învățător va fi îndatorat să provadă cantonalul în și afară de biserică să catehizeze elevii și să-i conducă în dumineci și sărbători la biserică fără alta remunerație.

Reflectanții sunt poftiți să-și înainteze recursurile lor adresate comitetului parohial din Bodești—Mermesti pe calea oficiului protopopesc al Halmajului (Nagyhalmagy) în terminul susindicat, ajustându-le cu următoarele documente în original: a) Extras din matricula bis. eventual și din cea civilă. b) Diploma învățătorescă. c) Atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány) din comuna natală. d) Eventuale atestare de servicii. e) Declarația că și-a împlinit ori nu stagiul militar (eventual când va servi ca voluntar pe 1 an.

Totodată sunt poftiți să se prezenteze în vre-o duminică ori sărbătoare sub durata concursului în bi-

sericile din Bodești și Mermesti spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic, făcându-se astfel cunoscuți și poporului.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar*, ppresbiter inspector școlar.
—□—

3—3

Amăurat ordinului Vener. Consistor diecezan gr. or. din Arad de Nr. 3463/1913, se escrie concurs pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți cantonale dela școala gr. or. rom. elem. din **Valeamare** (Zarândpatak protopopiatul Halmajului) cu termin de recurgere **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Salar în bani gata din cassa cult. 400 cor.

2. Naturale 12 Hl pe¹/₂ grâu ¹/₂ cucuruz evalante în 138 cor.

3. Pământ școlar 7¹/₂ jughere în valoare anuală 42 cor.

4. Lemne pentru școală și învățător se îndatorează comuna a le aduce la fața locului, din cari partea învățătorului face 20□ metri prețuite în 100 coroane.

5. Întregirea salarului învățătoresc conform art. XVI 1913 cu ajutor de stat se sperează corespunzând școala întru toate recerînțelor legii.

6. Pentru scripturistică 15 cor.

7. Spese de conferințe 16 cor.

8. Cvartir liber și grădină precum și supraedificate.

Se obsearvă că dările publice după pământul inv. e îndatorat să le solvească învățătorul ales, se îndatorează totodată alesul să provadă cantoralul în și afară de biserică, să catehizeze elevii și să-i conducă la biserică în sărbători și dumineci fără altă remunerațiune.

Reflectanții sunt poftiți, ca recursurile lor adresate comitetului parohial din Valeamare să le susțearnă pe calea oficiului protopresbiterial gr. or. al Halmajului (Nagyhalmagy), în terminul susindicat și ajustate conform §. 61 din Regulament cu următoarele documente în original: a) extras din matricula bis. eventual și din cea civilă. b) Diploma învățătorescă. c) Atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány). d) Atestat de servicii despre serviciile de până acum. e) Declarația că și-a făcut ori nu stagiul militar (eventual când servește ca voluntar pe 1 an).

Recurenții sunt poftiți să se prezenteze în vre-o duminică ori sărbătoare în biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic făcându-se astfel cunoscuți poporului.

Din ședința comitetului parohial din Valeamare ținută la 30 iunie (13 iulie) 1913.

Ioan Sărac,
paroh preș.

Mihail Oarcea,
not. adhoc.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar*, ppresbiter inspector școlar.
—□—

3—3

Pentru postul de învățător din **Teeș** (Tésfalu), tractul Belințului, se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bahu gata dela comuna bisericească 691 coroane.

2. Întregire dela stat votată deja 309 cor.

3. Eventuala întregire dela stat în senz. art. de lege XVI din 1913.

4. Dela înmormântare simplă 40 fil. cu liturgie 1 coroană.

5. Pentru conferință 12 cor.

6. Pentru scripturistică 8 cor.

7. Locuință liberă, cu 2 chilii, bucătărie, cămară, cu supraedificate și grădină lângă școală:

Darea după grădină cade în sarcina alesului.

De încălzirea și curățirea salei de învățământ se îngrijește comuna bisericească.

Alesul e dator să presteze servicii cantonale în și afară de biserică, să învețe pe școlari cântările bisericești și în duminici și sărbători să-i conducă la sf. biserică, fără altă remunerație.

Reflectanții la acest post să-și ajusteze petițiile concursuale cu următoarele documente:

1. Extras de botez din matricula bisericească:

2. Extras de naștere din matricula civilă.

3. Diploma de învățător.

4. Atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány) dela antisia comunală unde s'a născut.

5. Atestat despre eventualul serviciu prestat până aci.

Petițiile sunt a se trimite comitetului parohial din Tees (Tésfalu), pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Belenceze, Temes megye), iar reflectanții, într'o duminică ori sărbătoare, trebuie să se prezenteze în sf. biserică din Tees, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb*, ppresbiter.

—□—

2—3 gr.

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala confesională ort. rom din Suiugd (Szúnyogd), tractul Orășii-mari, se publică concurs cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala”, pe lângă următoarele:

Emolumentele sunt: 1. Dela parohie bani gata 600 cor. 2. Intregirea salariului conform legii se va cere dela stat. 3. Locuință liberă 1 odaie, bucătărie, cămară grădină. 4. Pentru cantorat stola îndatinată.

Curățirea și încălzirea salei cade în sarcina parohiei.

Alesul învățător va avea să provadă și cantortul în și afară de biserică, să instrueze elevii în cântările bisericești, să conducă școlarii regulat la sf. biserică.

Reflectanții au să-și înainteze petitele ajustate cu documentele de lipsă adresate comitetului par. din Suiugd în termenul regulamentar la P. On. oficiu protopopesc în Oradea-mare, prezentându-se în vre-o duminică sau sărbătoare în sf. biserică, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și rânduiala bisericeii.

Suiugd, din ședința comitetului parohial ținută la 29 iunie (12 iulie) 1913.

Mihai Caba,
par. preș. com.

Vasilie Papp,
not. com.

În conțelegere cu: *Andrei Horvath* adm protopop
înspector școlar.

—□—

3—3

A apărut

◆ CAZANIA ◆

cu litere latine în ediția nouă și costă
exemplarul legat în pele roșie **Cor. 14.**

De vânzare la:

◆ **LIBRĂRIA DIECEZANĂ, ARAD.** ◆

BALLA FRIGYES és T-SA

PICTOR ACADEMIC. ◆

INTREPRINDERE PENTRU PICTAREA ȘI ARANJAREA BISERICILOR

Intreprinde pentru pictarea de icoane sfinte, biserici; pregătește iconostasuri, iar cele vechi le reparaază, și primește totfelul de lucrări aparținătoare branșei acesteia, cu prețuri ieftine, în execuția cea mai frumoasă și artistică.

63

ARAD, STR. DEÁK-FERENC Nr. 40 a. ◆ PALATUL BIS. GR. CAT. ROM.

TELEFON Nr. 188.

TELEFON Nr. 188.

RUBINSTEIN MÓR

SPEDITOR

TRANSPORTAJ CU AUTOMOBILE

Intreprinde tot felul de transportări, impachetări și vămuri. **Strămută** pe lângă răspundabilitate, cu căruțele pt. transportul mobilelor de 6, 7, 8 și 9 metri, cari sunt scutite de viermi (stelnițe), și tapetate după sistemul francez, — în ori care parte a țării. Depozitul de ape minerale al domeniului conțelului Schönborn Bucheim Frigyes Magazin stabil și umplere proaspătă a apelor minerale Szolyvai, Pannonia, Polenai și Luhi Erzsébet. Tot aici se capătă renumita apă „Málnási Borviz” în sticle de 1 litru, care o transportă și la locuință, prin schimbul sticlei, sticla a 20 fil. Revanzătorii capă ă rabat. Diferite mobile folosite, dar în stare bună, rămase îndărăt dela transportări și strămutări, se vând pe lângă prețuri excepționale ieftine. Casse de fier nouă sau folosite se află de vânzare pe lângă prețuri moderate.

14

ARAD, STRADA WEITZER JÁNOS. ◆ PALATUL MINORITILOR.

La Librăria Diecezană din Arad

se află de vânzare

Molitvelnicul cu litere latine

legat à cor. 14.

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	10 cor.
Cruci pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	6— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	15— 50 cor.
Litier argint chița	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnăvi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	9 cor.
Evangelhie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea	100— 130 cor.
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.